NAVŠTÍVENÍ MARIE A JEJÍ CHVALOZP?V

P?vod materiálu
David Ne?il
Po?adí v lekci
3

Žalmy 89:2 O Hospodinov? milosrdenství chci zpívat v??n?, svými ústy v známost uvád?t tvou v?rnost po všechna pokolení.

Liturgické ?tení: L 1,26-33

klí?ové pojmy, dobové a textové souvislosti:

-**Marie**, Bohem vyvolená, která se stane matkou Pán?. Z Bible sice nic nevíme o jejím narození ani o její smrti a tém?? nic o jejím život? (srv. Mt 13,55). Ale je onou „požehnanou mezi ženami“ (L 1,42). Ne proto, že se stane matkou nebo že bude vzorem mate?ství, nýbrž proto, že se stane matkou Božího Syna. P?ijímá Boží v?li (L 1,38.48) i za cenu toho, že ztratí dobrou pov?st (srv. Mt 1,19nn). Jen u Matouše a Lukáše se o ní mluví jako o pann?, což znamenalo také mladou ženu obecn?. St?žejní ale je, že ji B?h shledal vhodnou pro to, aby se stala matkou Ježíše Krista. Porodí ho a odnosí jako ?lov?ka ve svém t?le (srov. Ga 4,4), zplozen byl však z v?le Boží (L 1,31). Ježíš?v p?íb?h se stává napln?ním cesty Izraele (1,32n) a zaslíbením (srv. Iz 9,6), které mu bylo dáno. A proto ti to, vznešený Teofile, hned zkraje toho, co ti chci napsat, p?ipomínám.

-**and?l** ve SZ znamená „posel“, na jeho p?irozenosti však málo záleží. „And?ly“ jsou nazýváni též poslové (Iz 37,9), proroci (Iz 44,26), kn?ží (Mal 2,7). Ostatn? ve SZ rozdíl p?irozenosti mezi bytostmi pozemskými a nebeskými není z?etelný. Nebeské bytosti nemají vždy k?ídla a chodí po zemi (Gn 32,2), velice se podobají lidem (Gn 19,1). Mezi vrchní and?ly – archand?ly – v bibli pat?í: Gabriel, Michael a Rafael. Marii navštívil Gabriel (L 1,26); p?ichází tiše, ne?ekan?. Nechce Marii polekat a vyvést z míry (30). Pán svého služebníka posílá proto, aby posloužil jeho zám?ru na nebi i na zemi (Žd 1,14). A posílá ho se zprávou i do takového m?sta jako je Nazaret, do Galileje, která se mezi judským obyvatelstvem net?šila obzvláštní úct? (J 1,46). A tato zpráva o narození krále je pro lid, vznešený Teofile, tak nadpozemská a nad jeho p?edstavy, že ji nem?že zv?stovat jen tak ledajaký h?íšník.

- syn Nejvyššího - tr?n otce Davidaje titul a d?dictví, kterými chce Lukáš navázat na starozákonní proroky. V knize Izajáš 9,5-6 p?edpovídá prorok narození Mesiáše a zahrnuje ho významnými tituly. Ujiš?uje ?tená?e, že zaslíbený syn usedne na tr?n David?v (srv. Da 2,44 a 7,14). Lukáš vidí napln?ní proroctví v p?íchodu Ježíše Krista. On je také tím „Davidovým synem“ (Mt 1,1), který byl prorokován Davidovi ústy Nátana (2S 7,12-16). A nejenže bude kralovat nad tímto lidem. Jeho království, vznešený Teofile, p?eroste ?íši Davidovu, bude totiž královstvím pokoje, lásky a spravedlnosti a bude tu na vždy.

- setkání s Alžb?tou je podle Lukáše Mariino první setkání s n?kým poté, co p?ijala s d?v?rou Gabrielovu (and?lskou) zv?st. A jako první odezvu na požehnané Boží jednání slyšíme lidské dobro?e?ení a o ‚tanci‘ ješt? nenarozeného Jana. Ten poskakuje jako ti, které zasáhla zv?st o jednajícím Bohu (viz Ž 114,4.6, Ma 3,20, srv. nap?. i Ž 68,4n). A to je, vznešený Theofile ten, který se pak stal Ježíšovým p?edch?dcem a prorokem (L 3,3-6) a jehož posláním bylo p?ipravovat Boží lid na blízkost Mesiáše.

Alžb?ta, stejn? jako zanedlouho její muž Zachariáš (1,68-79), dobro?e?í Bohu. Lidské „žehnání“ a „dobro?e?ení“ je možné jen díky tomu, že nejprve „požehnal“ Hospodin. V hebrejštin? se pro obojí užívá stejného výrazu, ovšem v odlišném významu: z Boží strany jde o požehnání, tj. o vyvolení a jedine?né obda?ení

„mocí p?edivnou“, z lidské strany o vd??nou odpov?? t?ch, kdo pochopili, co se stalo, ?eho se jim dostalo a pro? byli požehnáni. Jinými slovy – ze zem? se ozývá vd??ná píse? t?ch, kterým došlo, že B?h jedná „jako v nebi tak i na zemi“. A sama Alžb?ta by o tom mohla povídat. Blahoslavená, která uv??ila, že ono podivné zv ?stování dojde svého cíle. Alžb?tin pozdrav je pro Marii znamením i potvrzením její cesty. Podobn? t?eba Abrahama, vydávajícího se neprošlapanými cestami Hospodinovy d?v?ry, pozdravil kdysi Malkísedek (Gn 14).

-V **Mariin? chvalozp?vu** (verše 46-55) se poprvé objevuje téma spasení. Marie pronáší díkuvzdání za to, že B?h je v?rný ve svých slibech, že obrací naruby zab?hané „ne?ády“ – vládu pyšných a sebejistých – že se slitovává nad utišt?nými a pozvedá utla?ované a ožebra?ené. Chvalozp?v p?ipomíná a shrnuje základní motivy písn? Sáry (Gn 21,6n) a Chany (1Sa 2, viz též Ž 113). Mariin chvalozp?v i pozdrav Alžb?ty jsou jakýmisi prvními bohoslužbami „ve jménu Kristov?“ (viz Mt 18,20). Vznešený Teofile, ty víš, že ty události se mezi námi naplnily, a proto v?z, že je d?ležité chválit Boha za to, že se rozpomenul na své milosrdenství, které svému lidu zaslíbil.

úskalí textu

V p?íb?hu zcela d?razn? zaznívá motiv cesty. Když Marie vyslechla and?lovo poselství a p?ijala své poslání, vydává se na cestu do neznáma. Cesta za Alžb?tou je cestou ve sm?ru, kterým ukázalo oslovení. Marie netuší, že jí od Alžb?ty zazní vst?íc tak jedine?né pozdravení. Ob? ženy jsou modelovými postavami víry tak jako ve SZ nap?íklad praotcové. Pán se k nim sklonil a ony následovaly jeho slova.

Mariin chvalozp?v je „písní novou“ (viz nap?. Ž 98), a? je poskládán ze „starých, dob?e známých“ (starozákonních) písní. On aktuáln? odpovídá na „nové“ Boží zaslíbení a ?iny. A Lukáš tím jen stvrzuje, že máme zpívat Bohu za to, že pamatoval na své d?íve dané zaslíbení a že toto zaslíbení se týká práv? tohoto o?ekávaného narození.

pom?cky:

- zp?vníky, texty písní, bible

- obrázek ?i foto zp?váka, obrázek zpívajícího spole?enství, obrázky Marie a and?la z BTS a Zpívejte s námi

- píse? k tanci, oznámení o narození, papírový strom (*P?edem si p?ipravte strom, tak aby se na n?j daly nalepovat d?tmi napsané vzkazy*.)

MOTIVA?NÍ UVEDENÍ DO P?ÍB?HU:

Pro mladší školní v?k:

Na úvod jako motivaci ukažte d?tem obrázek zpívající skupinky (nap?. Zpívejte s námi, str.2) a ptejte se: Co vidíš na obrázku? Pro? tam asi všichni zpívají? Kdy a co sami zpíváte, když chcete d?kovat? Každý, za to za?d?kuje, napíše na list a p?ilepí na strom (viz Pom?cky). Na záv?r motiva?ního úvodu si zazpívejte takovou píse?, kterou d?ti zpívají, když cht?jí Bohu d?kovat.

Pro st?ední a starší školní v?k:

Na za?átku si zazpívejte píse? And?l k pann? poslán je (BTS 63) nebo si spole?n? p?e?t?te její text. Celý p?íb ?h skýtá motiv cesty do neznáma, úzkosti z n??eho neznámého a nového, zm?ny a o?ekávání. Hovo?te tedy v úvodu s d?tmi o zm?n? školy, u?itel? a spolužák?; o jejich cest? do míst, kde to neznali; o p?est?hování; o jejich první cest? na tábor; atd.: Jaký jste m?ly pocit? Co jste d?laly, dodávaly jste si n?jak odvahy? M?žete p ?ed n? sou?asn? p?edložit obrázky z BTS str. 105 a Zpívejte s námi, str. 73 a ptát se na rozdíly. Zam??te se na postavu Marie, jak Gabrielovu zv?st asi na tom kterém obrázku prožívá? Má taky n?jakou oporu?

6. OSNOVY VYPRÁV?NÍ:

a) poznámky a osnova pro mladší školní v?k:

Vypráv?ní soust?e?te na Mariin zp?v chvály. Její radost z o?ekávaného narození syna a chvalozp?v Bohu m? žeme s ní sdílet, nebo? i pro nás se Ježíš narodí.

I. Motivace

II. And?l p?ináší Marii ne?ekanou novinu

III. Marie nez?stává se svou novinou sama, ale vydává se za Alžb?tou.

IV. Marie zpívá o své radosti a d?kuje Bohu

c) poznámky a osnova pro starší školní v?k:

I. Motivace

II. Marie p?ijímá a nese and?lovu zv?st

III. Marie odchází k Alžb?t?. Setkání dvou t?hotných, jež spojuje v?le sdílet svá tajemství.

IV. Alžb?ta reaguje na Boží ?in chválou a zárove? ví a v??í, že Mariin syn bude jejím Pánem.

V. Marie p?ijímá Alžb?tin pozdrav a nechává p?es sebe p?etékat chválu Božímu milosrdenství

I. MOTIVACE – VÝZNAMNÁ NÁVŠT?VA

Jak byste se asi cítili, kdyby za vámi p?ijela n?jaká významná návšt?va? T?eba pan starosta, primátor nebo n ?kdo z prezidentské kancelá?e. Asi nikoho takového v nejbližší dob? ne?ekáte. Pro? taky? ?lov?k musí nap? ed dokázat n?co výjime?ného, mimo?ádného, aby se s ním n?kdo takový v?bec bavil. Aby p?ijel práv? za ním. Co t?eba byste museli dokázat, nebo ?ím byste se museli stát, abyste byli p?ijati t?eba u prezidenta?

II. AND?L P?INÁŠÍ MARII NE?EKANOU NOVINU

Dívka jménem Marie také nebyla nijak výjime?ná. Žila ve m?st? jménem Nazaret a ani toto m?sto nebylo žádné významné centrum. Naopak – bylo to malé m?ste?ko a navíc leželo v Galileji. Nad tou krajinou ohrnovali n?kte?í Židé nos. Zvláš? ti, kte?í bydleli v Judsku a v Jeruzalém?. Galilea byla chudá hornatá zem? , kde žili spíše chudí lidé, zem?d?lci, rybá?i, vesni?ané.

Marie byla už zasnoubená. Muže jí nejspíš vybrali rodi?e, jak bývalo tehdy zvykem. Josef na ni byl hodný. Pocházel z rodu Davidova a tak n?kdy žertoval, že je potomek velkého krále. Marie si jako jiné mladé ženy p?edstavovala, co ji v život? ?eká. Jednou, možná brzy, se vdá, bude mít d?ti a bude se starat o d?m a o svého muže.

Ale jednoho dne se stalo n?co mimo?ádného. P?istoupil k ní cizí muž a ?ekl: „Bu? zdráva, milostí zahrnutá, Pán s tebou.“ Marie nebyla zvyklá mluvit s n?kým o samot?, ale mnohem víc ji zarazila ta zvláštní slova. Co to asi znamená „milostí zahrnutá“? A pro? to ten cizinec ?íká práv? jí? Vždy? na ní není nic mimo? ádného.

Ale ten neznámý pokra?oval: „Jsem Gabriel, posel Boží. Neboj se, Marie, nalezla jsi milost u Boha. Budeš mít syna a dáš mu jméno Ježíš. Bude synem Nejvyššího. Bude kralovat na tr?n? svého otce Davida.“ V tu chvíli si Marie vzpomn?la na p?vod svého snoubence, ale nahlas ne?ekla nic. „Tv?j syn bude nav?ky kralovat nad Izraelem a jeho království nikdy neskon?í.“

To bylo na Marii trochu moc. Pochopila, že bude mít dít? a že to bude syn a že se stane významným ?lov? kem. Snad i d?ležit?jším než n?kte?í králové. V?bec však nechápala, jak by n?kdo mohl vládnout nav?ky. Každý p?ece jednou um?e. Ale hlavn? jí to p?ipadalo celé zvláštní: ona p?ece není vdaná. Jak by mohla mít dít? bez muže? Bez svého Josefa?

Gabriel ?ekl: „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího t? zastíní. Tvé dít? bude nazváno Syn Boží. U Boha není nic nemožného. I s tvou p?íbuznou Alžb?tou se stalo n?co zvláštního. Všichni ?íkali, že už nikdy mít dít? nebude, a te? ?eká syna.“

Marii se z toho to?ila hlava. Nerozum?la úpln? všemu, co and?l ?íkal, ale pochopila, že by m?la mít dít?. Dít? bez svatby? Bez Josefa? Co tomu ?eknou lidé? Ale zase na druhou stranu se m?lo stát n?co zvláštního. Ne? ekaného. Velkého. To dít? bude král. Syn Boží. A pak najednou pochopila, že to je zvláštní úkol práv? pro ni. Že B?h sám pro ní má zvláštní poslání. Pokud ho p?ijme, její život nebude jako d?ív. Celý sv?t nebude jako d ?ív. And?l stojí a ?eká. Co mu odpoví?

Marie zav?ela o?i. Zhluboka se nadechla a pak ešt? jednou. „Jsem služebnice Pán?, sta? se mi podle tvého slova.“ Když znovu otev?ela o?i, and?l tu už nebyl. Ale Marie v?d?la, že zvolila správn?.

Myslíte, že to byla náhoda, nebo nám tím cht?l B?h n?co ?íct, když vybral oby?ejnou dívku z oby?ejného m? ste?ka? P?ipadáte si taky n?kdy bezvýznamní? Vybral si B?h Marii pro její zásluhy ?i skv?lé schopnosti? Sv ??uje i nám n?jaké úkoly? Bojíme se, že na n? nesta?íme? Co mohla Marie Gabrielovi odpov?d?t? – M?žete použít pracovní list.

III. SETKÁNÍ S ALŽB?TOU

Marie musela po?ád myslet na to zvláštní setkání. Neustále si dokola opakovala slova, která slyšela od and? la. A p?itom si vzpomn?la na Alžb?tu. O té p?ece and?l také mluvil. Ta mi jist? vysv?tlí, o co jde. A tak si Marie sbalila pár v?cí na cestu a vyrazila za Alžb?tou do Judska.

Vešla do domu Zachariáše a Alžb?ty. Když Marie pozdravila, Alžb?ta slab? vyk?ikla. V tom okamžiku po prvé ucítila pohyb dít?te ve svém t?le. „Znamení“, ?ekla Alžb?ta. „To je znamení. V tu chvíli, kdy jsi na m? promluvila, za?alo dít?, které nosím, kopat.“ Ob? ženy si sedly a Marie povídala o svém zvláštním setkání.

Když skon?ila, Alžb?ta ji vzala za ruce, pohlédla jí do o?í a ?ekla jí: „Jsi požehnaná. Dít?, které budeš mít, je zázrak. Ud?lala jsi dob?e. Jsi blahoslavená, že jsi p?ijala to, o? t? žádal Boží posel.“ - Marie pak z?stala u Alžb?ty ešt? t?i m?síce, než se vrátila dom?.

Máte n?koho, za kým m?žete p?ijít, když n??emu nerozumíte? Když máte pochybnosti o sob?, o život?, o své ví?e? Umíte druhým naslouchat, když za vámi p?ijdou?

III. MARIINA PÍSE? - MAGNIFICAT

Když byla Marie u Alžb?ty a mluvily spolu o tom, co se stalo, vymyslela Marie modlitbu. P?emýšlela o tom, jaký je to div, že B?h si vybral práv? ji. Oby?ejnou dívku z oby?ejné rodiny a práv? jí sv??il takový úkol. A tak za?ala zpívat: Duše má velebí Pána a m?j duch jásá v Bohu, mém spasiteli, že se sklonil ke své služebnici v jejím ponížení.

Vzpomn?la si i na to, co ?íkal and?l: že je zahrnutá milostí. Uv?domila si, že to, co se s ní d?je, není proto, že by byla lepší než jiné ženy, ale že to je dar. A proto takto chválila Boha: Hle, od této chvíle budou mne blahoslavit všechna pokolení, že se mnou u?inil veliké v?ci ten, který je mocný. Svaté jest jeho jméno.

Znovu si opakovala, že její syn bude mocný král. Ten nejmocn?jší. Boží syn, který zm?ní nespravedlivý sv?t. Vždy? o tom mluvili i proroci. A tak Marie zpívala, že Hospodin je v?rný a jeho sliby jsou pevné: Milosrdenství jeho od pokolení do pokolení k t?m, kdo se ho bojí. Prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšn?; vlada?e svrhl s tr?nu a ponížené povýšil, hladové nasytil dobrými v?cmi a bohaté poslal pry? s prázdnou. Ujal se svého služebníka Izraele, pam?tliv svého milosrdenství, jež slíbil našim otc?m, Abrahamovi a jeho potomk?m na v?ky.

MODLITBA

Tob?, náš svatý Bože a Pane, d?kujeme za všecky lidi, kte?í p?ijali úkol, který jsi jim sv??il, a v?rn? splnili své poslání. D?kujeme ti i za všechny písn?, ve kterých m?žeme zpívat o tob? a o tom, co pro nás ?iníš. D?kujeme i za všecky lidi, kte?í ty písni?ky složili. Tob?, tob? jedinému pat?í náš dík i všecka naše chvála. Amen.

PODN?TY PRO ROZHOVOR, DRAMATICKÉ ZPRACOVÁNÍ, HRY:

- znáte n?jakou jinou ženu v bibli, která zpívá a chválí Boha? (Sára, Debora, Chana, sousedky Noemi – viz klí?ové pojmy)

- pro? si myslíte, že v ned?lní škole a p?i bohoslužbách zpíváme? - aby nemluvil jen fará??

- o kom v bibli ješt? víte, že ho navštívil and?l a jakou zprávu mu p?inesl?

- znáte n?jaký pís?ový hit, který v sou?asnosti letí? Myslíte, že by vám mohla takováto písni?ka pomoci, když se ocitnete v úzkých?

- napište Theofilovi, jak Alžb?ta (v ich-form?) p?ijala návšt?vu Marie. Nad ?ím p?emýšlela a co cítila, když zjistila, že je Marie taky t?hotná.

- znáte n?jakou píse?, která dodává odvahy lidem v úzkých? (nap?. Jednou budem dál neboli My to vyhrajem) Oslavuje taková píse? vít?zství, které se stalo – nebo spíš vyjad?uje nad?ji a jistotu, jak to bude?

- sami složte a napište chvalozp?v, ve kterém Marie d?kuje Bohu za to, že se k ní sklonil, pamatoval na ni a tím i na celý sv?j lid, nezapomn?l na milosrdenství, které zaslíbil… A na záv?r si ho p?e?t?te. Vrací-li se skupina zp?t do shromážd?ní, je možné p?i n?m chvalozp?v spole?n? p?ednést.

- víte, kdo celou dobu Alžb?tina a Mariina zpívání ml?í? (Zachariáš) Pro? ml?í? Co nám m?že bránit, abychom se p?idali k písním radosti?

- vyhledejte v Mariin? chvalozp?vu starozákonní odkazy a porovnejte se zn?ním u Lukáše.

- ukažte d?tem n?kolik oznámení o narození dít?te a spole?n? si texty p?e?t?te (nap?. jsme vd??ní, že B?h do naší pé?e sv??il…; tak už máme oktávu; Ty jsi zázrak v našem život?). Hovo?te s d?tmi o tom, co by Marie s Josefem mohli na takovéto oznámení napsat, kdyby je posílali. D?ti si mohou jeden z výše p?e?tených text? vybrat nebo n?jaký text vytvo?it ?i vybrat z bible. Pro? by tam tento text m?l být? D?ti mohou oznámení vyrobit a vymalovat t?eba tak, aby odpovídalo vybranému textu.

- vyberte vhodnou píse? pro d?ti k tanci a pus?te jim ji. D?ti p?i ní mohou ztvár?ovat setkání Marie a Alžb?ty (tane?ním krokem se p?ibližují a pak tan?í spolu za ruce do kruhu), d?ti se to?í každý kolem vlastní osy se zdviženýma rukama (chválím Boha), d?ti tan?í spolu v jednom kruhu a zvedají a zase upažují ruce (spolu chválíme Boha).

Odkaz na pracovní list
3 Navštívení Marie
Odkaz na píse?
Ave Maria, Pán bu? s tebou
Radujte se, brat?i, nebo? blízko je Pán
Zázrak (SV220)
Má duše Boha velebí, chválu vzdává
Poslal B?h and?la (SV264)
And?l k Pann? poslán je (BTS63)
Cílová skupina
Školní
Mladší školní
Katechetické cykly
Pozvání na cestu - Evangelium Lukášovo
Biblický odkaz (kat)
Lukáš 1,26–56